

2022-07-05

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-07-05

AKTUELL SJUKDOM

Högpatoget fågelinfluensa (HPAI) (anges i texten som fågelinfluensa)

HÄNDELSEN

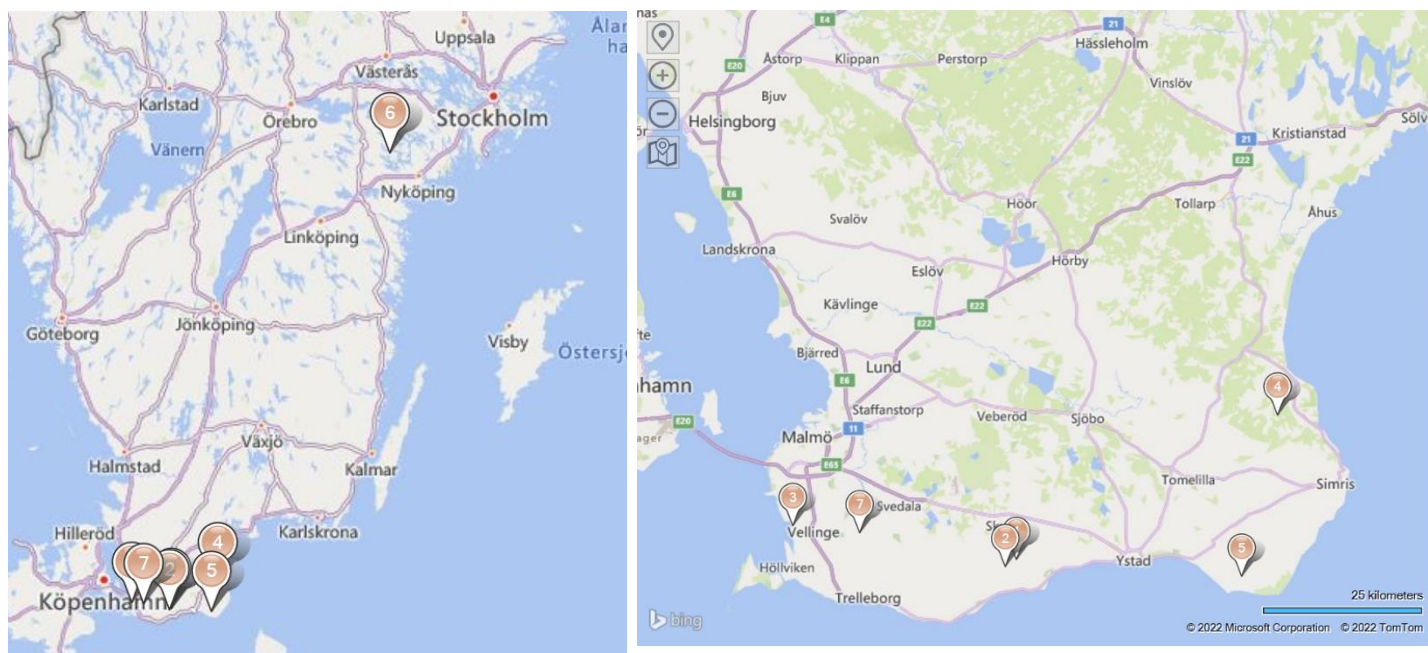
Pågående utbrott av fågelinfluensa på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2022-03-01	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP7
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

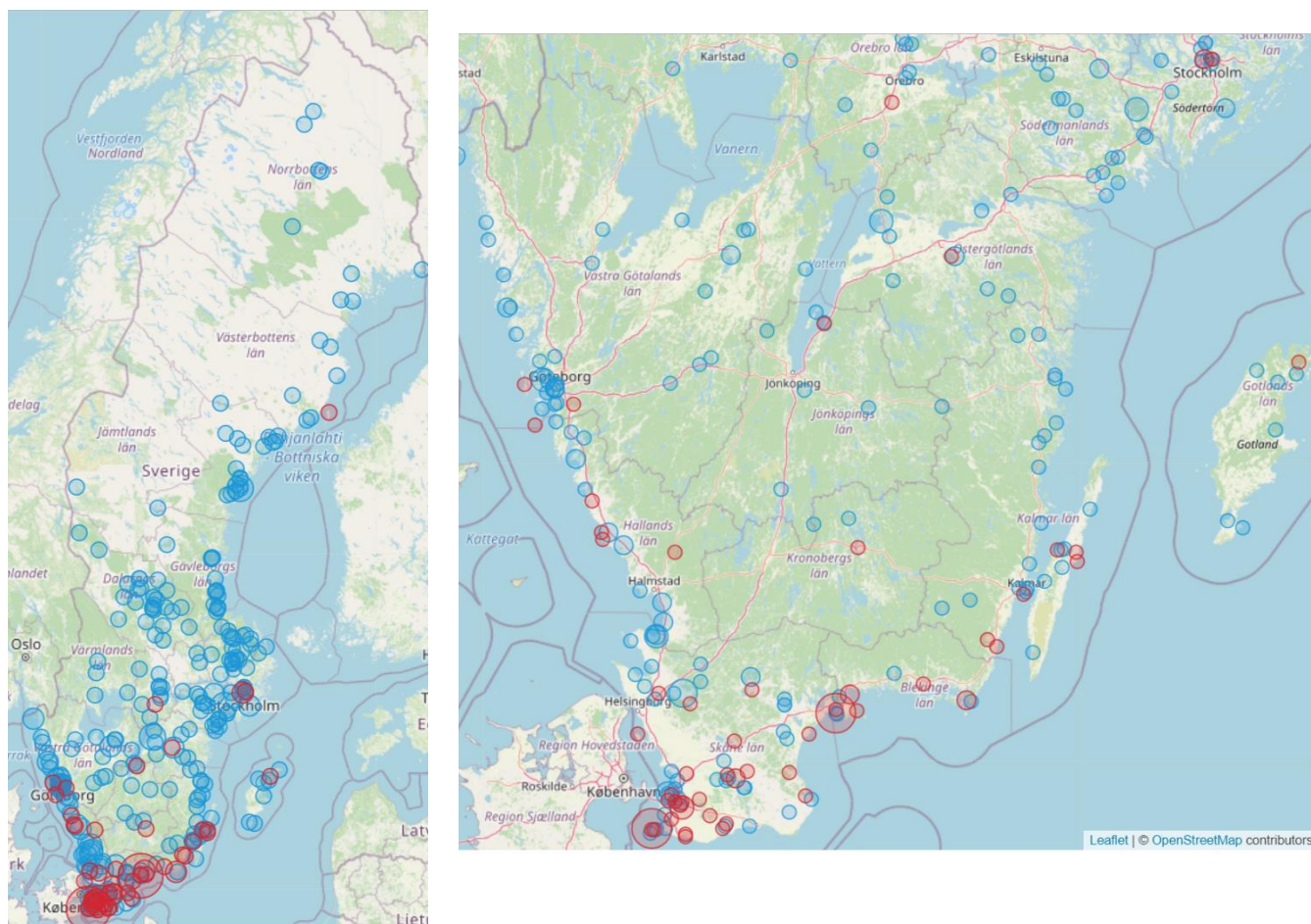
Jordbruksverket beslutade i enlighet med internationell lagstiftning om åtgärder vilket bland annat innebar avlivning av fjäderfän och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet. Inga restriktionszoner är aktiva i dagsläget och högriskområdet för fågelinfluensa upphävdes 29 april 2022.

Figur 1: Kartor över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Sedan förra lägesbilden 30 maj har inga misstankar om fågelinfluensa hos tama fåglar inkommit till SVA.

Sedan början av juni har SVA fått in ett stort antal rapporter om fynd av sjuka eller döda fåglar till rapporteravilt.sva.se. Under förra veckan (v.26) var antalet rapporter om fåglar mer än tio gånger fler än samma vecka 2021. Rapporterna domineras av fynd av havssulor på västkusten och sedan första juni 2022 rör ungefär hälften av de fågelrelaterade rapporterna den arten. Fågelinfluensa har hittills påvisats hos sex havssulor i Västra Götaland respektive Hallands län och flera havssulor är inskickade till SVA där analys pågår. Totalt har fågelinfluensa påvisats hos 29 fåglar sedan förra lägesbilden och bland annat har flera kolonier av kentska tärnor har drabbats, se tabell 2. Fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar under säsongen har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm, Västra Götaland, Blekinge, Jönköping, Kronoberg, Örebro, Västerbottens och Gotlands län sedan 1 oktober 2021, se figur 2 och tabell 2.

Figur 2: Kartor över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2022-07-01	H5N1	Västra Götaland	Kungälv	Havssula
2022-07-01	H5N1	Västra Götaland	Kungälv	Havssula
2022-06-23	H5N1	Västra Götaland	Sotenäs	Havssula
2022-06-23	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Havssula
2022-06-29	H5N1	Gotland	Gotland	Havsörn
2022-06-28	H5N1	Västra Götaland	Öckerö	Stormfågel
2022-06-23	H5N1	Halland	Falkenberg	Havssula
2022-06-23	H5N1	Blekinge	Karlskrona	Kentsk tärna
2022-06-23	H5N1	Blekinge	Karlskrona	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna

2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Skrattmås
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Skrattmås
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Svarthuvad mås
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Svarthuvad mås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-09	H5N1	Kalmar	Kalmar	Vitkindad gås
2022-05-25	H5N1	Halland	Varberg	Duvhök
2022-05-25	H5N1	Västra Götaland	Mölnadal	Havssula
2022-04-28	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2022-04-22	H5N1	Kronoberg	Växjö	Gråtrut
2022-04-12	H5N1	Västerbotten	Umeå	Havsörn
2022-04-07	H5N1	Örebro	Örebro	Sångsvan
2022-03-17	H5N1	Kronoberg	Växjö	Skrattmås
2022-03-10	H5N1	Skåne	Hörby	Stork
2022-03-08	H5N1	Skåne	Trelleborg	Grågås
2022-02-17	H5N1	Blekinge	Ronneby	Vitkindad gås
2022-02-10	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Duvhök
2022-01-27	H5N1	Skåne	Klippan	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Skåne	Åstorp	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Simrishamn	Ormvråk
2022-01-24	H5N1	Skåne	Skurup	Ormvråk
2022-01-12	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut
2022-01-12	H5N1	Jönköping	Jönköping	Knölsvan
2022-01-07	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Skurup	Sångsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2021-12-21	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås

2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås
2021-12-16	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-10	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-01	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-11-18	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-16	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Lund	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Kaja
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Ormvråk
2021-11-09	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-04	H5	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Ormvråk
2021-11-03	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-02	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-10-15	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

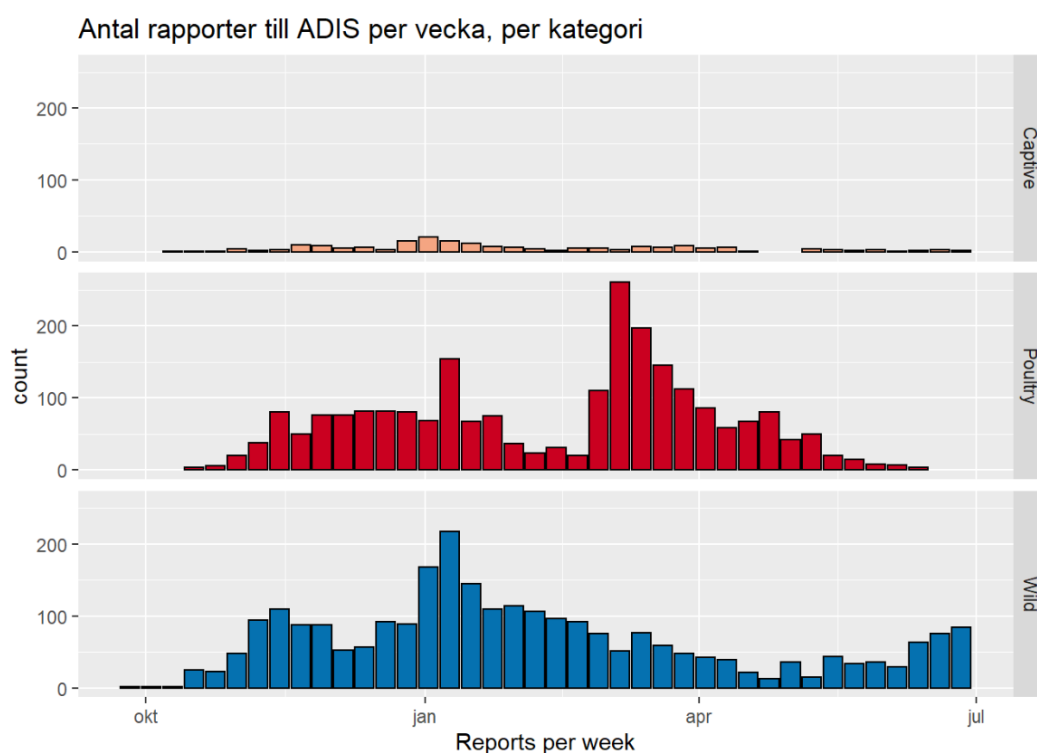
Situationen i Europa

Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, EFSA drar slutsatsen i sin senaste kvartalsrapport att säsongen 2021–2022 har varit den hittills allvarligaste fågelinfluensasäsongen i Europa och totalt 46 miljoner fåglar har avlivats på drabbade anläggningar (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7415>). Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS (sammanställt på <https://www.izsvenezie.com/documents/reference-laboratories/avian-influenza/europe-updates/HPAI/2021-1/total-events.pdf>) med bekräftad fågelinfluensa från 1 oktober 2021 till 1 juli 2022: 2338 utbrott på fjäderfä, 96 utbrott på andra fåglar i fångenskap och 2732 fall på vilda fåglar. Sedan förra lägesbilden 30/5 har 18 utbrott på fjäderfä, två utbrott på andra fåglar i fångenskap och 296 fall av fågelinfluensa på vilda fåglar rapporterats. Det land som skickat flest rapporter om vilda vilda fåglar sedan 30/5 är Tyskland med 95 rapporter följt av Nederländerna med 69 rapporter. De nordiska länderna fortsätter att rapportera HPAI hos på vilda fåglar där Norge skickat 39 rapporter, Danmark 19 och Finland tre sedan 30/5. En rapport kan gälla en eller flera vilda fåglar. Det är nytt för den här

fågelinfluensasäsongen att sjukdomen fått spridning till mer nordliga breddgrader som Island, Nordnorge (inklusive Svalbard) och Västerbotten i Sverige.

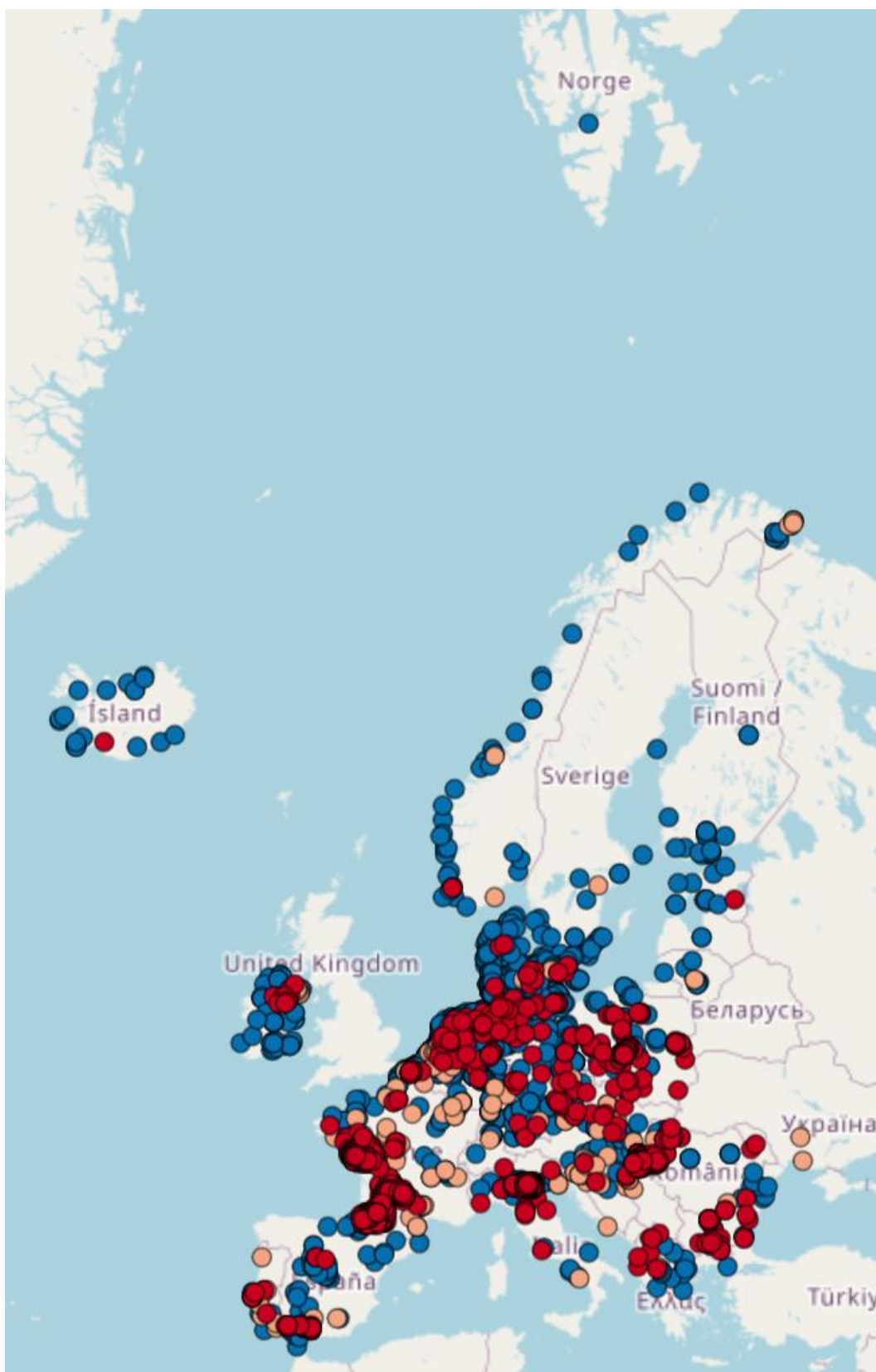
Sedan förra lägesbilden kommer majoriteten av rapporterna som rör fjäderfä från Ungern med nio utbrott följt av Nederländerna med sex utbrott. Bulgarien, Kroatien och Tyskland har rapporterat ett utbrott vardera under perioden.

Storbritannien har hittills rapporterat 123 utbrott av fågelinfluensa sedan 2 november 2021 vilket är landets värsta säsong någonsin.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1, H5N2, H5N3 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rapporterna i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av fågelinfluensa H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som "översomrat" sommaren 2021 i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren 2021 i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av högpåtaglig fågelinfluensa på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (beige prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-07-04.

Källa: ADIS samt <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Smittspridning av fågelinfluensa H5N1 pågår även i Nordamerika där 379 utbrott nu konstaterats i 36 delstater i USA och 40 miljoner fåglar har dött eller avlivats på drabbade gårdar. (United States Department of Agriculture, [H5N1 Bird Flu Detections across the United States \(Backyard and Commercial\) | Avian Influenza \(Flu\) \(cdc.gov\)](#)).

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 (högriskområde) i större delen av södra Sverige och 29 april beslutade Jordbruksverket att upphäva högriskområdet.

Höstens (2021) utbrott av fågelinfluensa har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades fågelinfluensa på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäflokar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Situationen med hög dödlighet hos sjöfåglar orsakad av fågelinfluensa i Sverige speglar den som rapporterats från flera länder vid Nordsjön inklusive Norge, Danmark, Storbritannien och Nederländerna. Massdöd har rapporterats hos flera arter som häckar i kolonier i dessa länder och exempel på arter som drabbats är havssula, kentsk tärna, storlabbe, fisktärna och skrattmå. Att den här typen av fågelarter drabbas hårt är nytt för den här säsongen och tidigare har fågelinfluensa främst konstaterats hos andfåglar och rovfåglar. Bidragande orsaker till situationen kan enligt EFSA vara att den här fågelinfluenzasäsongen har drabbat ett större geografiskt område och pågått under en längre period så att den överlappar med fåglarnas häckningssäsong i högre utsträckning (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7415>).

SVA:s bedömning är att fågelinfluensan i dagsläget främst utgör en risk för vilda fåglar. De senaste fallen har drabbat kustområden och öar och inte primärt fjäderfätäta områden. I tillägg är vi inne i en period med varmare temperaturer och högre UV-instrålning vilket bidrar till att virusets överlevnadstid i miljön blir kortare. Sannolikheten för introduktion av fågelinfluensa till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar bedöms därmed vara lägre än tidigare under säsongen men inte försumbar. Risker kan vara högre lokalt i områden med pågående fågelinfluensaepidemi och dödlighet bland vilda fåglar. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår därmed. SVA uppmanar också till att stärka det förebyggande arbetet för fågelinfluensa inför hösten då risken för introduktion från vilda fåglar antas öka. Dels kan det komma en ny introduktion av fågelinfluensa med vilda fåglar i samband med höstflytten, dels finns risk att fågelinfluensaviruset återigen ”översomrar” i Sverige.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att skyndsamt kontakta sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Risken att de fågelinfluensavirus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med fågelinfluensa H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.